

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Rojaki!

Slovenskemu narodu na Štajerskem godi se že od davno bridka krivica.

Slovencev nas je dobra tretjina štajerskega prebivalstva, pa volilni red sestavljen je tako krivično, tako nam na škodo, da izmed 60 voljenih poslancev deželnega zbora smo jih s težavo pridobili 8.

Naravno je, da veljava tako malega števila poslancev ne more biti nikoli taka, kakor bi njo morali imeti zastopniki slovenskega naroda z ozirom na število slov. prebivalstva in z ozirom na bremena v krvi in denarju, katere donaša slovenski narod državi in deželi.

V deželnem odboru, ki vodi celo deželno gospodarstvo, in upravo, Slovenci nimajo ne besede ne glasa; zahtevali smo zastopnika v deželnem odboru, brezobzirna nemško liberalna večina nam ga ni dovolila. Nemško-liberalna večina skrbi samo za narodne koristi Nemcev; Slovenci za njo niso na svetu. Učni zavodi, katere plačuje in vzdržuje dežela, kakor realke, gimnazije, meščanske šole, da celo vino-rejska in sadjerejska šola v Mariboru, ki je namenjena za gospodarski poduk jedino le prebivalstvu na Spodnjem Štajerskem, torej Slovincem, je nemška. Še ljudske šole nam ne privoščijo. Nemško-liberalna večina v deželnem zboru povdarja od leta do leta, naj se bolj izpodriva materni slovenski jezik iz naših šol. Občina za občino morala se je boriti in delati pritožbe na deželni šolski svet in na ministerstvo, da je ohranila vsaj deloma materinemu jeziku v ljudski šoli mesto, katero bi se mu moralo dati vže vsled samih določeb državnih temeljnih zakonov brez borb in pritožb. In še vedno ponavljajo napade na slovensko šolo. V krajih in trgih, kjer ni nemških otrok, hoče ta nemško-liberalna večina ustanoviti čisto nemške šole, v katere bodo lovili slovenske otroke, ki se v takih šolah ne nauče nič.

Ko smo si Slovenci priborili večino v nekaterih okrajnih zastopih ter s tem dobili tudi večino v okrajnih šolskih svetih in tako dobili vsaj nekoliko vpliva glede nastavljenja učiteljev za naše, slovenske šole, prenašali so koj postavo glede nastavljenja učiteljev. In še vedno jim ni dovolj.

Z nova poziva nemško-liberalna večina deželnega zbora deželni odbor in vlado, naj se postava o nastavljenju učiteljev prenaša, da se odtegne in skriči okrajnim šolskim svetom in s tem slovenskemu narodu še ta mala pravica, pri nastavljanju učiteljev, na korist deželnemu šolskemu svetu, v katerem Slovenci tudi nimamo zastopnika.

Slovenci naj bi imeli pravico plačevati, ali govoriti zraven, te pravice ne bi smeli imeti!

Pri vseh prilikah povzdignili smo svoj glas proti takim krivicam, kazali na državne temeljne zakone, ki tudi Slovincem zagotavljajo enakopravnost, apelirali na pravični čut Nemcev. Bilo je zastonj! Nevolja žaljenega pravočutja polnila nam je srce; al potrpeli smo, prenašali smo krivice. Slovenski narod poslal nas je v deželni zbor v Gradec, da ga zastopamo, da branimo njegove pravice; mislili smo, da ne smemo popustiti svojega mesta, dokler je le trohica upanja, da bode pri nemško-liberalni večini se vzbudil čut pravice tudi slovenskemu narodu nasproti. Ta zadnja trohica takega upanja je zginila. —

Jedna glavnih točk našega narodnega programa je pridobiti slovenskemu narodu potrebna učilišča, srednje šole, kot neizogibno sredstvo za kulturni napredek. Državna vlada na Dunaji pripozna

opravičenost te naše tirjatve. Osnovala je po mnogoletnih prizadevanjih naših državnih poslancev leta 1889. slovenske paralelke na gimnaziji v Mariboru, ki celo po vladnem poročilu izvrstno prospeva. Postavila je tudi v državni proračun za leto 1895. potrebno svoto za ustanovitev slovensko-nemške gimnazije v Celju. Ta učni zavod osnoval bi se na državne stroške.

Pa čeravno mi Slovenci plačujemo pošteno zraven za vse nemške učne zavode, za nemške gimnazije, realke, vseučilišča, tehnike, ogromne svote, nastal je zoper te borne slovensko-nemške razrede nižje gimnazije v Celji neznan vrišč v vsem liberalnem, žalihože v Avstriji še vladajočem nemštvu in celo v pruskih listih. Dežela za to slovensko gimnazijo v Celji ne bi plačevala nič; Nemcem se ne bi vzelo zaradi tega nič; oni ne bi izgubili nobenega učnega zavoda, pa vender čutila se je cela nemško-liberalna večina deželnega zbora štajerskega z deželnim glavarjem na čelu poklicana dvigniti se, da poziva vlado, da ne sme ustanoviti nameravanega učnega zavoda za slovenski narod. Iz golega sovraštva zoper slovenski narod hočejo torej preprečiti, da se nam izpolni goreča želja do kulturnega zavoda.

Pa ne samo to! Večina nemško-liberalna ni protestirala samo zoper ustanovitev te slovensko-nemške gimnazije. Ona je šla dalje, dalje kakor do zdaj zoper kateri slovenski narod. Ta nemško-liberalna večina protestira ob jednom, da se sploh jemlje ozir na kakršno koli kulturno potrebo slovenskega naroda, da v obče veljajo kaka pedagoška načela Slovincem na korist! Ta nemška večina izreka torej, da za Slovence na Štajerskem ne smejo veljati več niti sami od presvitlega cesarja potrjeni državni temeljni zakoni! — Ta nemška večina proglašuje torej nas Slovence na Štajerskem v narodnem oziru za brezpravne! Takšen je bil predlog, katerega je stavila nemško-liberalna večina deželnega zbora dne 7. svečana 1895. Mi smo kar ostrmeli, ko smo slišali vsebino tega predloga ter globoko užaljeni v svojem narodnem čutu prišli do spoznanja, da v deželnem zboru, v čegar večini vlada tak dub, ne moremo izpolnjevati od slovenskega naroda izročene nam naloge! uvideli smo, da ne moremo dalje ostati, ako nečemo onečastiti sebe in cel od nas zastopan slovenski narod!

To svoje prepričanje izrazili smo v posebni izjavi takoj dne 8. svečana v deželnem zboru, ter zapustili zbornico.

Slovenci!

Vaše zaupanje nas je poslalo v Gradec. Prepričani smo, da smo ravnali popolnoma v smislu danega nam mandata, dane nam naloge; prepričani smo, da odobravate ta od nas storjeni korak.

Čakajo nas Slovence sicer nove hude borbe; ne bomo se jih bali. Z odločnostjo in žilavostjo, s katero smo prestali toliko hudih časov čili in krepki, odbili bomo tudi v bodoče napade na naš narodni obstanek; za nas je pravica, za nas je postava, za nas je torej tudi Bog!

Zložni bodimo, kakor do zdaj, vodi naj nas vedno jeden jedini cilj: osiguranje boljši bodočnosti svojemu milemu slovenskemu narodu!

Ravnajmo se vedno po svojem starem slovenskem geslu: Vse za vero, dom, cesarja! Uspeh, zmaga, mora potem biti naša!

V Gradcu, 8. februarja 1895.

Dr. Ivan Dečko, J. Jerman, dr. Ivan Jurtela, dr. I. E. Lipold, dr. Fran Raday, Fran Robič, dr. Jos. Serneo, Mihael Vošnjak.

Deželni zbori. Kranjski.

(XIV. seja dne 14. februarja 1895.)
(Konec.)

Posl. Stegnar poroča o letnega poročila § 7. „Deželni muzej“ in predlaga:

1.) Po dražbi izvršeni nakup zbirke metuljev iz Franc Mikličeve zapuščine za 100 gld. in nakup Valentin Plemelovega herbarija z omaro vred za 150 gld. in nekaj knjig za 18 gld. 60 kr., torej v skupnem znesku za 268 gld. 60 kr. se odobri in vzame na znanje. 2.) Kranjski hranilnici, ki je na prošnjo muzejskega vodstva podarila 100 gld., da se je nakupil herbarij tajnocvetk od prof. Vossa, dalje za 150 gld. od iste podarjenih v svrhu pomnožitve živalske zbirke izreka tudi zbornica svojo toplo zahvalo. 3.) Drugim mnogoštevilnim dobrotnikom, ki so podpirali Rudolfinum z raznimi in celo dragocenimi darili, bodi izrečeno najtoplejše hvaležno priznanje z iskreno željo, da bi se tudi v bodočnosti dobrohotno ozirali na potrebe našega deželnega muzeja. 4.) Deželnemu odboru se naroča, da svojo pozornost obrne na skorejšnjo dovršitev inventarizovanja vseh zbirk, posebno pa numizmatične zbirke, ki reprezentuje glede na zlate denarje veliko vrednost. 5.) Vse druge marg. številke § 7., lit. C., vzamejo se na znanje.

Posl. baron Schwegel graja neke formalnosti glede računov.

Posl. dr. Tavčar pravi, da je letno poročilo o muzeji vedno pomanjkljivo in v tem oziru tako kakor muzej sam. Nihče ne more tajiti, da je v našem muzeji mnogo slabega, vsak, komur je količjak za muzej, mora reči: Tako ne more dalje iti! Lani se je storil sklep, da se odpravi muzejska klavernost. Tisto, kar smo pričakovali, se še ni doseglo in bati se je celo, da splava naposled vse po vodi. Od dež. odbora se mora z vso odločnostjo zahtevati, da bi se bolj brigal za deželni muzej in ne prepuščal vsega le kustosu, ki ima menda v rokah če že ne ves dež. odbor, pa vsaj referenta. Poročilo, katero se je predložilo dež. zboru, je najbrž sestavil kustos sam in referent je je dal tiskati, ne da bi je bil prečital. Lani, pravi govornik, smo zahtevali, kakor že mnogokrat poprej, naj bi se dognalo inventiranje in kustos se upa v poročilo zapisati, da se je inventiranje nadaljevalo. To je povedano lapidarno (Veselost), a tako se morda sme zapisati na kak rimski kamen, ne pa v poročilo, ki se predloži dež. zboru. Sicer pa je znano, da se je nadaljevalo inventiranje tako, kakor prejšnja leta. Celotno poročilo naredi utis, da se je hotel kustos norčevati iz cele zbornice. Tudi glede tega, kar se poroča o obiskovanju muzeja, je marsikaj opomniti. Tako pravi kustos, da so se obiskovalci muzeja najbolj zanimali za znano „žlindro“ in za tisto prehistorično ladjo, ki pa spada po sodbi strokovnjakov v historično dobo. O žlindri in o tej ladji so se že izrekle ostre sodbe, a tisti, proti kateremu so bile naperjene, ima prehistorično utrjeno kožo (Veselost) in njega se nič ne prime. Obisk muzeja je reven, dasi so zbirke krasne in bi se zlasti mladina mnogo naučila, da hodi v muzej, a vidi se, da ni pravega interesa, še mej mladino ne. Nekaj mora torej napačno biti in dež. odbor bi moral storiti vse mogoče korake, da se razmere zboljšajo. Letno poročilo je kustos porabil v to, da je nastopil proti dež. zboru. Zakaj to, da pravi kustos, da so obiskovalci muzeja se najbolj zanimali za tisto „žlindro“ in ladjo, najdeno na Koslerjevem svetu, to je polemika z deželnim zborom. Neod-

pustno je, da se kustos drzne zapisati v poročilu take stvari, kakor da smo dež. poslanci tako naivni, da vse verjamejo, kar zapiše. Protestujem proti takemu pisanju. (Dobro-klici.) V poročilu se tudi bere, da je znanstveno delovanje muzeja opisano v listu „Argo“. Muzejske stvari se morajo popisati v glasilih muzejskega društva. To ne gre, da ima kustos časopis, kateremu posvečuje vse svoje moči, pri tem pa zanemari muzej. To ni nikjer na svetu, da bi kustos živel v vojski z muzejskim društvom, ki je poklicano uplivati na muzej. Ker se kustos bavi skoro samo z „Argo“, ga mnogokrat ni v muzeji. To se ne more več dopuščati. Govornik priporoča toplo, naj se kaj stori in naj dež. odbor ne podpira vedno kustosa. Ta ne ljubi muzejskega društva in prav nepotrebno je, da ga dež. odbor podpira. V „Izvestjah“ se je bilo povedalo, kako se pošiljajo iz dežele starine in vprašalo se je, „kaj pa dela naš muzej“. To je bila povsem opravičena opomnja, izvirajoča iz ljubezni za muzej in ob tem se je spodtikal dež. glavar in pograbil muzejsko društvo, čegar odbornik je sam, s tem torej pograbil tudi odbornika muzejskega društva Otona Detela. Nam je za naš deželni muzej in zato zahtevamo, da mora boj pomehati. Govornik pričakuje od deželnega odbora, da bo koj naredil red in dosegel harmonijo mej muzejem in muzejskim društvom. (Dobro-klici.)

Dež. glavar Detela pravi, da ni on osebno grajal muzejskega društva, ampak da je to storil dež. odbor.

Posl. dr. Papež prizna, da s sedanjim osebnem napravi kranjski muzej uprav. tužen utis. Govornik pravi, da bi se reorganizacija sedaj lahko vsaj pripravljala in odgovarja na posamezne opazke dr. Tavčarja glede letnega poročila s tem, da je dal nepremenjeno natisniti kustosovo poročilo, ker mu je bilo tako pozno vročeno, da je ni mogel predelati ter pravi: Tu imate kustosa v svoji pisavi! To je tudi nekaj za muzej! (Veselosť.) Govornik pravi, da se je nekaj pač storilo glede inventiranja, a ne vse. Tega sta kriva: vodja in preparator, prvi dela svoje stvari, drugi pa dela za privatne gospode zunaj muzeja. (Čujte!) Govornik pritrdja temu, kar je rekel dr. Tavčar glede žlindre in čolna in obžaluje, da Müllner ni bil na galeriji, in da ni slišal dr. Tavčarja.

Posl. baron Schwegel graja, da je dež. odbor razglasil poročilo kustosovo in pravi, da podpira vse, kar je rekel dr. Tavčar. Vsi smo jedini v tem, da naj se izvedejo Tavčarjevi nasveti. Vprašanje o reorganizaciji je tudi osebno in pričakovati je, da se bode svoj čas ozir. jemal jedino na usposobljenost, ker bo potem to stvar lahko rešiti in odstraniti, kar ovira reorganizacijo. Delati je hitro, sicer bi se vladna naklonjenost mogla ohladiti. Reorganizacija je absolutno potrebna in resno se je bati, da bomo jako hudo oškodovani, če se konec ne naredi sedanjim razmeram. Nujno je treba, da se izravna ali odstrani difference mej muzejskim društvom in kustosom. Če se bo dež. odbor odzval temu pozivu, se bo vse na dobro obrnilo, če ne, bomo pa imeli veliko škodo.

Poročevalec posl. Stegnar priporoča svoje predloge, prizna pa, da je bila graja na adresu kustosa opravičena.

Predlogi se odobro.

Posl. Stegnar poroča o letnem poročilu § 8, „šolstvo“ in predlaga, naj se poročilo odobri.

Posl. Pfeifer toži, da rasejo troški za šolstvo in zahteva, naj se predela učni načrt, češ, tako bi se bremena olajšala in bi se nič ne oškodil pouk. Pravi, da je sedanja šola liberalna in da so učenci na ljudski šoli dobro podkovani v astronomiji in znajo računati z x in y, navadnih računov pa ne znajo napraviti. Govornik trdi, da je na ljudski šoli preveč predmetov, ker je dovolj, če znajo otroci pisati, brati in računati in se sploh izreka zoper novo šolo.

Posl. Hribar pravi z ozirom na Pfeiferjeva izvajanja, da se je Pfeifer preveč postavil na tisto stališče, katero zavzemajo njegovi somišljeniki zunaj zbornice. Govoril je tudi o liberalizmu. Če smo liberalni, smo to v najblažjem pomenu in če nam je liberalizem dal novo šolo, mu moramo zanjo hvaležni biti. Stara ljudska šola ni vzgojila takih učencev, kakor je rekel Pfeifer, morali so še marsikaj drugega študirati, predno so kaj postali. Kar je Pfeifer govoril o astronomiji in o x in y, je strahovito pretirano. (Veselosť.) Govoril je tudi, da se šola premalo ozira na odgojo srca, ker se uči zgodovina in naravoslovje. Zgodovina upliva blažilno

na srce in potrebno je, da vedo ljudje kaj o domaći zgodovini, in o zemljepisu tudi naravoslovje je koristno. Ravno moderna šola stori veliko več za odgojo srca, kakor je storila stara šola. Dejalo se je, naj bo pouk v soglasji mej stariši, šolo in cerkvijo. Pri nas na Kranjskem je to kolikor je mogoče, če pa ni, so krivi tega stariši ali drugi faktorji, ne pa šolski zakon. Govornik pravi, da je moderna šola dobra in da mora ostati pri sedanjih uravnavi, ker je sedaj tudi priprostemu človeku potrebno več znanja, kakor v prejšnjih časih. Govornik se potem bavi z ustanovitvijo šole v Zgor. in Spodnjem Berniku pri Cerkljah in pravi, da tega ne more odobravati, ker bi razširjenje sedanjega poslopja v Cerkljah bilo ceneje, kakor zgradba novega. Vrh tega je skrbeti za naraščaj za kranjsko gimnazijo, to pa je možno le z ustanovitvijo štirirazrednice. Če se ustanovi šola v Berniku, se Cerkljanska šola ne more razširiti v štirirazrednico. Okr. šolski svet naj raje skrbi za otroke šentjurske in druge, ki po zimi sploh ne hodijo v šolo zaradi visokega snega. Govornik se izreče za razširitev cerkljanske šole in priporoča, naj se dež. zbor na to stališče postavi. — Kako načelo je imel dež. odbor pri imenovanju članov za okrajne šolske svete, ni znano, a očitno je, da ni gledal na to, da imenuje samo sposobne može. V Kranju na pr. se je izpuštil znan prijatelj šole, mož, ki je z veliko unemo opravljal prevzete dolžnosti. Ko pa se je g. Mayer s Planine nadomestil z g. Puppisom v Logatci, kateri ne zna dobro slovenski, se je pokazalo, kaknega načela se je držal dež. odbor. Dež. glavar je sam rekel Mayerju, da ne pride več v okr. šolski svet, ker je pri volitvi na Notranjskem volil posl. Arkota. To so bili razlogi in zdaj vemo, kaj nam je misliti o načelih, katerih se drži dež. odbor pri oddaji častnih služb. Za postojinski okraj je bil imenovan gosp. Mateja Lavrenčič, ki stanuje daleč proč od Postojine, dasi bi se bil lahko imenoval posl. Arko, ki stanuje v Postojini, a ta dež. odboru najbrž ne ugaja. Govornik omeni debato o normalno-šolskem zakladu in o predlogu, naj se dovoli 1000 gld. za poučevanje drugega dež. jezika. Takrat je dež. predsednik povedal, da človek velja toliko, kolikor jezikov zna. Pričakovati je torej, da bo z veseljem pozdravil predlog, naj se v nižjih razredih ljubljanske realke in na vseh gimnazijah uvede obligatno pouk v slovenščini. Jednak sklep je storil tudi moravski dež. zbor, jednake določbe veljajo že v Tirolski, v Dalmaciji in v Bukovini. Zakaj naj bi bil Nemec oproščen naučiti se jezika večine prebivalstva, ko ga bo gotovo rabil in je to zanj velika korist. Tudi na ljubljanskih nemških ljudskih šolah ni slovenščina obligatni predmet, pač pa je nemščina na slovenskih šolah. Naj bo torej tudi na nemških ljudskih šolah slovenščina obligatna. Posebnega utemeljevanja pač ni treba, dovolj je, pravi govornik, da se sklicem na stenografični zapisnik, kjer je zapisano, kako je dež. predsednik zagovarjal znanje obeh dež. jezikov. Govornik predlaga:

Na nemški deški in dekliški ljudski šoli v Ljubljani upeljati je s šolskim letom 1895/96. od tretjega razreda nadalje slovenski jezik za obvezni učni predmet za vse učence, odnosno učenke brez izjeme. Deželnemu odboru se naroča, naj pri c. kr. deželnem šolskem svetu takoj stori potrebne korake za izvedbo tega sklepa.

Deželnemu odboru se naroča, naj se takoj obrne do c. kr. deželnega šolskega sveta z zahtevo, da se s šolskim letom 1895/96. upelje na nižjih štirih razredih c. kr. državne višje realke v Ljubljani in na vseh razredih c. kr. gimnazij na Kranjskem slovenščina kot obligatni učni predmet za vse dijake brez razločka.

Deželni glavar Detela opravičuje imenovanja v okrajne šolske svete in pravi, da se deželni odborniki niso ozirali samo na svoje somišljenike, ker so se imenovali tudi nekateri neklerikalci. Glede zdravnika Mayerja pravi, da je Mayer govoril ne resnico, če je doslovno tako govoril, kakor se je navedlo (Klici: V tistem zmislu!). Prizna, da mu je očitno, da agituje za Arkota in da zato ni bil imenovan (Veselosť). Govornik zmatra, da je s tem opravičeno postopanje deželnega odbora (Smeš).

Posl. dr. Schaffer pravi, da se strinja s Hribarjevimi izvajanjem glede nove šole in misli, da bi bil čas nehati z bojem proti njej, saj se je z visoke cerkvene strani zavzelo že povsem drugo stališče. Nasvetom Hribarjevim se ne upira, pravi pa, da jih sedaj ni mogoče stvarno presojudati, nego je treba o njih se korenito posvetovati. Predlaga

torej, naj se Hribarjevi predlogi odstopijo deželnemu odboru, da o njih poroča.

Posl. Hribar se izreče za Schafferjev predlog.

Posl. dr. Papež pravi glede imenovanja v okrajne šolske svete, da je predloge stavil po svojem trdnem prepričanju in le z ozirom na usposobljenost dotičnikov.

Poročevalec posl. Stegnar zavrača razne ugovore Pfeiferjeve in Hribarjeve in obžaluje, da se ni o učiteljski nič govorilo.

Posl. Hribar omenja lani storjeni sklep, s katerim se je naročilo, delovati na to, da se na kranjskih gimnazijah uče nekateri predmeti slovenski. Deželni odbor sporoča sklepe deželnemu šolskem svetu in se potem nič več ne briga za stvar. Deželni šolski svet je bil opravičen odgovoriti, kakor je odgovoril. A deželni odbor bi bil moral stopiti v dogovor s pisatelji učnih knjig, ker popolnoma zanikajočega stališča deželni šolski svet ni zavzel. O energiji, katera se je odboru naročila, pa ni bilo nič videti. Postopanje deželnega odbora je tako, da bosta najbrž tudi prej stavljeni predloga nekje v vodo padla. — Svoj čas se je vprašalo, če misli vlada za nižjo gimnazijo dobiti drugo poslopje. Ministerstvo bo zidalo za veliko gimnazijo novo poslopje, a tudi te gimnazije sedanji prostori niso nič prida in neprimerni za malo gimnazijo. Govornik predlaga:

Deželnemu odboru se naroča: 1.) Naj pri c. kr. deželnem šolskem svetu neutegoma in z vso energijo stori potrebne korake, da se po možnosti že z bodočim šolskim letom, najkasneje pa s šolskim letom 1896/7 na c. kr. gimnazijah v Ljubljani in v Novem mestu upelje v petem razredu slovenski učni jezik za verouk, latinščino, matematiko in naravoslovje; 2.) naj takoj stopi v dogovor z gospodi profesorji, ki so usposobljeni za spisanje učnih knjig za gorenje štiri predmete, potrebnih za pouk v petem in šestem gimnazijskem razredu, ter jih naprosi, naj se spisavanja teh knjig lotijo neutegoma za nagrado, ki se ima dogovoriti; 3.) naj se za pisateljske nagrade in za izdavanje teh knjig porabi v ta namen dovoljeni kredit; ko bi pa ne zadoštoval, naj v prihodnjem zasедanju stavi za povišanje istega primerne predloge.

C. kr. deželna vlada se naprosi, delovati pri c. kr. učni upravi na to, da se za malo gimnazijo ljubljansko, umeščeno v prostorih, ki so v pedagogičnem in zdravstvenem oziru popolnoma nedostatni, sezida novo, potrebam in zahtevam sedanjega časa odgovarjajoče p. slopje.

Posl. dr. Bleiweis pravi: Lasciate ogni speranza! Pri obravnavi o tem predlogu glede slovenskega učnega jezika v višji gimnaziji v deželnem šolskem svetu ni ta sklep našel prijaznega odmeva in tudi sedaj ni upati, da bi ga našel. Poročevalec, ki je sam slovenski pisatelj, je bil proti temu, nekdo drugi je zahteval, naj se slovenski pouk še skreči (Klici: Klofutar!). Glavni razlog nasprotstva je pa, ker se je baje bati, da bi v deželi znanje nemščine zelo propadlo, če bi se razširil slovenski pouk in reklo se je celo, da je namen gimnazij ta, da bi se otroci kolikor več nemščine učili. Tudi novemu predlogu g. Hribarja se bo tako zgodilo in vsakemu, ki meri na to, da bi se razširil slovenski pouk. Lasciate ogni speranza!

Deželni predsednik baron Hein pravi, da je absolutno nemogoče, izvršiti sedaj predlog Hribarjev, ker ni latinskega slovarja in ker nedostaje sploh potrebnih knjig. Dokler teh knjig ni, se sedanje razmere ne bodo premenile.

Posl. Hribar pravi, da ni rekel, naj se upelje slovenski učni jezik, ampak da naj se prej skrbi za učne knjige. Deželni odbor naj le dobi zagotovilo, da se bo slovenščina upeljala, kadar bodo preskrbljene šolske knjige. Učne knjige se lahko sestavijo v primeroma kratkem času. Govornik apeluje na pravicoljubnost deželnega predsednika, da se za stvar potegne.

Po nekaterih opazkah deželnega predsednika Heina govori še posl. Stegnar in predlaga:

Za vse javne ljudske šole v Ljubljani ustanoviti je začasno učiteljsko mesto za namestovanje učiteljskega oboja, ki vled bolezni ali drugih u. rokov ne more opravljati svoje službe. Ker se vsako leto vedno taka potreba za namestovanje pojavlja, naj deželni odbor ustanovitev take službe deželnemu šolskem svetu predlaga.

Dalje v prilogi.

Pri glasovanju so se vzprejeli Schafferjev, vsi Hribarjevi in poročevalčev predlog.

Posl. Stegnar poroča o letnega poročila § 8. „Obrtni pouk“ in predlaga, naj se odobri, kakor tudi poročilo o vinarski šoli na Grmu.

Posl. Hribar pravi, da je vinska klavzula naredila vinogradarstvu veliko škodo. Čas bo prišel, ko bo tudi Dolenjska spet zasajena z ameriško trto in takrat bosta Dolenjec in še bolj Vipavec čutila posledice te klavzule. Te so toliko nevarnejše, ker se je izvedelo za škandalozne manipulacije. Na Laškem se dela umetno vino in laške občine izdajajo kar po več sto listin o provenijencijski vina in tako se uvaža zanikarna pijača v našo državo. Naša dolžnost je, da se oglasimo. Govornik predlaga:

Visoka c. kr. deželna vlada se naprosi, naj na merodajnem mestu opozarja na škodo, katero je vinska klavzula našemu vinogradarstvu že prouzročila in na nevarnost, katera istemu v bodoče preti zlasti vsled nepoštenih manipulacij vinskih uvoznikov in naj zlasti naglašja, da bi razveljavljanje v § 5, III. B, končnega protokola k trgovski pogodbi z Italijo z dne 6. decembra 1891 bilo v interesu vinogradarstva kranjskega, kakor avstrijskega sploh.

Posl. dr. Bleiweis se čudi, da je mej učenci na Grmu zbolelo več učencev za legarjem in konstatuje, da po njegovi sodbi voda na Grmu ni dobra, zato želi, da se kaj ukrene.

Dež. glavar Detela pravi, da se je voda preiskala in da je dobra.

Posl. baron Schwegel prizna, da bi bila odstranitev vinske klavzule dobra, želi pa, naj Hribar svoj predlog tako premeni, da se ne bo zahtevalo kaj razveljavljanja, ker je to sedaj nemogoče, pritrja pa, da bi bilo treba provenijencijske certifikate vestno pregledovati. Končno opozarja, da je na vlado svoj čas uplivalo preverjenje, da bi se fina vipavska vina lahko izvažala na Laško.

Posl. Hribar konstatuje, da se vipavsko vino ne izvažja, kakor se je pričakovalo, nego je izgubilo ceno. Klavzula se da razveljaviti, če pa ni mogoče, se pa tako ne bo zgodilo.

Predlogi se vzprejmo.

Posl. Stegnar poroča o § 9. letnega poročila „ustanove“ in nasvetuje, naj se odobri.

Posl. Lenarčič želi, naj se v prihodnje poročila za zbornico pravočasno in pred zasedanjem razdele, saj to se prav lahko zgodi.

Dež. glavar Detela opravičuje postopanje dež. odbora.

Posl. Hribar poroča glede dovolitve najetja posojila za deželno stolno mesto Ljubljano. Govornik pravi, da potrebuje mesto 400.000 gld. za napravo električne razsvetlave in pojasnjuje obširno in točno vso stvar in vse korake, katere je storil občinski svet Ljubljanski. Govornik predlaga:

1.) Deželnemu stolnemu mestu Ljubljani dovoljuje se za zgradbo električne naprave za razsvetljavo in prenašanje sil najeti posojilo do najvišjega zneska 400.000 gld. To posojilo je amortizovati v 42 letih in ne sme anuiteta za obrestovanje in amortizovanje presegati 5,25% na leto. Za varnost posojila sme mestna občina ljubljanska zastaviti električno napravo samo in ako treba tudi primeren del svojih davščin in drugih rednih dohodkov. 2.) Deželnemu odboru se naroča, pridobiti temu sklepu najvišje potrjenje.

Posl. Luckmann pravi, da se ne strinja z nazori poročevalčevimi glede rentabilite in odklanja vsako odgovornost za projekt, to naj nosi občinski svet.

Poročevalec posl. Hribar pravi, da je po sebi razumevno, da ne zadene odgovornost deželni zbor. To nosi mestni zbor in zato prosi dovoljenja najeti posojilo. Skušnje po drugih mestih kažejo, da bo mesto imelo od električne naprave še dobiček.

Pri glasovanju se vzprejmejo predlogi soglasno.

Ob 1/3. uri se zaključi seja. Prihodnja seja jutri.

(XV. seja dne 15. februarja 1895.)

Deželni glavar Detela otvori sejo ob 11 uri. Prebere in odobri se zapisnik zadnje seje.

Posl. Višnikar poroča glede odkupa obeh knez Auerspergovih mostov pri Krki in Soteski, nahajajočih se na deželnih cestah Novo Mesto - Žužemperk - Ljubljana in Soteska - Črnomelj ter predlaga:

Dež. odbor se pooblašča, da kupi del kneza Auersperga na Krki in pri Soteski na deželnih cestah

se nahajajoča mosta čez Krko. Kupna cena se ne sme bistveno ločiti od po deželnem stavbinskem uradu določene dejanske vrednosti mostov, ter naj se izplača iz kredita za vzdrževanje deželnih cest. Sedanjemu lastniku mostov se zagotavlja tudi za prihodnje oproščenje mostarine, ako bi jo dežela kedaj uvedla. Se vzprejme.

Posl. baron Schwegel poroča o prošnji Apolonije Brvar, vdove okrožnega zdravnika v Novem Mestu za pokojnino in predlaga, ker pokojnine ni moči dobiti, naj se dosmrtna letna podpora 200 gld. dovoli. Se vzprejme.

Posl. Hribar poroča o prošnji občine Vipave za podaljšanje kredita v znesku 15.000 gld. za l. 1895. za uravnavo vipavskih voda. Govornik poudarja, da je odvisno od novega načrta, kateri dela dež. stavbinski urad, kdaj bo moči začeti z uravnavo. Mogoče je toraj, da bi bil denar zavržen, če se zdaj porabi, zato predlaga govornik, naj se preide na dnevni red.

Posl. Lavrenčič obžaluje, da se ni za uravnavo še nič storilo. Uzrok so načrti, katerih nobeden se ne da izvršiti. Govornik želi, naj se vsaj najbolj nujne reči napravi in za to naj se dovoli zaprositi znesek.

Posl. dr. Papež pojasnjuje celo vprašanje in podpira Lavrenčiča.

Posl. Hribar pravi, da je jedino stališče finančnega odseka pravo. Takrat, ko se je dovolil nujni kredit 10.000 gld., bila je v Vipavi velika revščina, pa vendar se ni moglo nič storiti. Sedaj ni bēde. Kakar bodo načrti gotovi, jih bo ministerstvo gotovo odobrilo, ker se zanima za regulacijo. Troški po novem načrtu bodo znašali vsaj 350.000 gld., interesi bodo morali plačati vsaj 75.000 gld. Prebivalstvo se ne bo pridobilo, da bi plačalo 70.000 gld., tako se je vsaj reklo, a če tega ne bode hotelo, se tudi vode ne bodo uravnale. Vipavci morajo tudi sami nekaj prispevati, zato ne kaže dovoliti tega zneska, dokler se ne dožene vodovodne obravnave.

Posl. Lavrenčič odgovarja na kratko in priporoča svoj predlog, na kar mu zopet odgovarja posl. Hribar ter zavrača Lavrenčičeva izvajanja.

Pri glasovanju se vzprejme Lavrenčičev predlog.

Posl. dr. Schaffer poroča o pospeševanju železnic nižje vrste. Poročevalec povdarja, da je stvar sprožil posl. Hribar. Glede lokalnih železnic je naša dežela zaostala. Glavne državne proge so večinoma gotove in naša pozornost se mora obrniti na lokalne železnice, ki naj dajo zveze takim krajem, ki jih nimajo in kjer ne kaže graditi velikih prog. Vrh tega naj te železnice dovažajo glavnim progam tovore. Državni zakon obsega za lokalne železnice jako ugodne določbe. Glede predlaganega načrta povdarja govornik načela, katera so vodila železniški odsek pri sklepanju o tem zakonu in pojasnjuje obširno posamne znamenitejšje določbe načrtov, naglašujoč zlasti, da je predležeci zakon le okvir za lokalno-železniško akcijo, da pa dežele še na nič ne veže. Dočim železniški odsek zakona v meritornem oziru ni spremenil, preuredil je statut za organizacijo deželnega železniškega sveta. Govornik predlaga:

1.) Načrtu zakona o pospeševanju železnic nižje vrste se pritrjuje. 2.) Organizacijski statut za kranjski deželni železnični svet se potrjuje. 3.) Deželni odbor se pooblašča, napravo načrtov in prevdankov o troških za železnice nižje vrste na ta način podpirati, da dovoli udeležencem brezobrestna posojila iz železniškega zaklada, kateri se nabira vsled sklepa deželnega zbora z dne 25. novembra 1890. l. — in to pod tem pogojem, da se posojilo svoječasno vrne iz stavbenega zaklada.

Pri specialni debati se vzprejme zakon o pospeševanju železnic brez debate in soglasno.

Pri specialni debati o organizacijskem štatutu železniškega sveta govori posl. Hribar pri § 1. in predlaga:

Deželni železnični svet obstoji iz 10 članov, in sicer:

c) iz jednega na predlog trgovinske in obrtniške zbornice za Kranjsko, jednega na predlog c. kr. kmetijske družbe kranjske in jednega na predlog občinskega sveta deželnega stolnega mesta Ljubljane poklicanega člena.

Govornik dokazuje, da je opravičeno, da bi se moral dati zastopnik kmetijski družbi, dočim se predlaga, da imej trgovska in obrtniška zbornica dva zastopnika. Če hoče vlada dajati zastopnike le kulturnim svetom, je opomniti, da je kmetijska družba jedina zastopnica kmetijstva. Dež. zbora

zastopnik bo morda kmetovalec, ali on bo zastopnik dež. zbora in ne zastopnik kmetovalcev. Opravičena je zahteva, da bodi dež. železniški svet postavljen na širšo podlago. Oficijalna zastopnica kmetijskega stanu mora vsekako imeti svojega zastopnika v železniškem svetu. Kmetovalec ima takisto pravico gledati, da se železnice grade po njegovih koristih, kakor obrtnik. Tudi Ljubljana ima interes, da je zastopana v deželnem železniškem svetu. Ljubljana mora gledati, da se obrne promet na Ljubljano in zato mora pri določanju tarifov imeti priliko izreči svoje mnenje. 10 članov ni preveč za tako korporacijo. Kolikor več ljudij se sliši o stvari, toliko bolje je s predlogom, pa se nikomur ne zgodi krivica.

Posl. Grasselli podpira toplo Hribarjev predlog in povdarja, da ima Ljubljana izreden interes na tem, da bo zastopana v želez. svetu. Dežela prevzame bremena in dolžnosti za vse te nameravane naprave in mesto Ljubljana doprinaša jako velik del k dež. dohodku. Govornik predlaga neko premembo v tem oziru, da bodi železniški svet dolžan vzprejeti tiste člane, katere so pristojne korporacije volile.

Posl. baron Schwegel se izreče zoper Hribarjeve predloge in zagovarja predloge železniškega odseka, češ, da bodeta Ljubljana in kmetijski stan imela že itak dovolj zastopnikov v dež. želez. svetu, da pa je treba dati trgovinski in obrtniški zbornici dva zastopnika, katerih jeden bo zastopal trgovinske, drugi industrijalne interese.

Posl. Grasselli pravi, da ni bilo prepričevalno, kar je Schwegel govoril. Interesi drugih mest po deželi so zavarovani, interes mesta Ljubljanskega pa ne, če ostane statut nespremenjen, takisto pa tudi, če se premeni.

Posl. dr. Schaffer se izreče zoper Hribarjev predlog in vzdržuje svoje predloge.

Pri glasovanju se vzprejme predlog, da imej kmetijska družba jednega zastopnika, mesto ljubljansko jednega in trgovinska zbornica jednega, ter da imej železniški svet 10 članov. Ostali del § 1. se je vzprejel nespremenjen, kakor tudi vsi ostali paragrafi.

Ob 1. uri se začne tajna seja.

Glasovi z Goriškega.

Deželni zbor zaključen.

V Gorici, 13. februarja.

Včeraj sem poročal, da je bila za danes ob 11. uri predpoludne napovedana seja, katere se pa težko udeležé naši poslanci. In res slovenski zastopniki niso došli. Zato je deželni glavar zaključil sejo in zborovanje radi nesklepčnosti. Dr. Pajer je dal neki protest v imenu italijanskih poslancev. Kaj obsega, še ne vem.

Dà, dr. Pajer ima čemu protestovati! Pisal sem že 8. t. m., da je položaj silno nevzdržljiv: kar velja zjutraj, podere se popoldne in narobe — a vse to je zakrivil v prvi vrsti dr. Pajer, ki hoče zopet postati deželni glavar. — Dopis 10. t. m. sem pisal še v popolni zavesti, da se kriza ugodno reši, kajti sedmorica se je dogovorila, da za letos izostanejo vsa izredna vprašanja, a da se rešijo le navadne točke, mej temi tudi prošnja društva „Sloga“ za podporo 1000 gold. njeni nadaljevalni šoli za obrtne učence. Tako je bilo dogovorjeno 10. t. m. mej obema strankama in Slovenci so se razšli v trdni veri, da je kriza s tem rešena. Ali dr. Pajer jo je zopet zasukal in s tem le z novim dokazom potrdil naše trditve, da njemu ni za ugodno rešitev, marveč da stvari le še bolj zmeša in s tem onemogoči stališče deželnemu glavarju, da bi potem on zasedel še gorki stol grofa Franca Coroninija. — Ko so se namreč Slovenci zopet sešli, da bi nadaljevali na dogovorjeni podlagi, našli so čisto nov položaj, namreč: Italijani so popolnoma pozabili na dogovor prejšnjega dne. Dr. Pajer se ni prav ničesa „spominjal“, da sta vladni zastopnik in jeden slovenski poslanec kar strmela, ko sta slišala novo govorjenje in zvijanje Pajerjevo. — Italijanski poslanci so spravili zopet v razgovor svoje zahteve za „Agro“ in furlanske tramvaje, a od navadnih potreb so zahtevali zase nič več in nič manj nego dve tretjini, češ, da Furlanija in Gorica plačujeta dve tretjini davkov. Od Slovencev so pa zahtevali, naj pismeno formulirajo svoje zahteve. — Tak odgovor po 12 dneh skupnih posvetovanj, pri katerih so bile natančno določene vse zahteve od obeh stranij (isti Pajer jih je zapisoval svinčnikom)

— je pač tako skrajno žaljivo in drzno izzivanje, kakoršnega je zmožen mej italijanskimi poslanci jedini dr. Pajer. Evo jasen dokaz, da Pajer je hotel imeti razdor za vsako ceno, kajti celo rešeno krizo je znal zopet tako zasukati, da so Slovenci morali razžaljeni zapustiti deželno hišo s trdnim sklepom, da se ne bodo več dali voditi za nos staremu lisjaku. Zato se tudi niso udeležili današnje seje in s tem je bilo končano to in zadnje zasedanje v tej šestletni dobi.

Kaj hoče dr. Pajer, je s tem dognano. On dobro vé, da po novih volitvah bo v zbornici jednako število posancev, račun pa na svojo znano brezobzirnost, da bi kot deželni glavar vse drugače tolmačil opravični red in bi on vselej tudi glasoval v prilog Italijanom. Ali ta gospod se zelo moti. Najpoprej še ni tako gotovo, da bo on deželni glavar, kajti zadene na najodločnejši odpor vsega slovenskega naroda, kojega je hvala Bogu še vedno dve tretjini vsega prebivalstva. Ali tudi če bi postal, naj nikar ne misli, da bo z nami pometal, kakor se bo ljubilo njemu. Vladni zastopnik je bil pričujoč takemu obnašanju Italijanov in posebe dr. Pajerja. Zato se bomo Slovenci znali toliko lože braniti proti poročilu viteza Rinaldinija, ki bo skoro gotovo trobil na Pajerjev rog. Visoki gospod vitez nima rad Slovencev, to mu verujemo, zato bomo znali varovati se pred krivimi poročili, kajti resnica in pravica je jedino na naši strani.

V Ljubljani, 15. februarja.

Isterski Italijani so v deželnem zboru najhujšo opozicijo delali vladi. Sedaj so pa že zgubili ves pogum in po časopisih vlado kličejo na pomoč, da bi jih podpirala proti Slovincem pri bodočih volitvah. To javkanje je pač najboljši dokaz, da Italijani nimajo večine prebivalstva za seboj in se vzdržujejo le z vladno pomočjo. Ta strahopetnost pač ne more vzbujati spoštovanja do njih in jasno kaže, da vlada lahko naredi na mah konec italijanske prevzetnosti, da ima le resno voljo. Seveda dokler vlada Rinaldini v Trstu, se Italijanom ni ničesa bati, da ko bi prišel kak drug, bi pa kmalu v Istri v največ krajih tako izginili, kakor so v Dalmaciji.

Koalicija v Dalmaciji. Vlada bi rada v Dalmaciji združila zmerno hrvatsko stranko, Srbe in Italijane proti Biankinijevi stranki, katera zahteva zjedinenje Dalmacije s Hrvatsko. Nam se zdi neverjetno, da bi Klaič in somišljeniki se vladi na ljubo zavezali z Italijani, posebno ker so na Dunaji v opoziciji. Tudi bi s takim korakom morali priti ob vse zaupanje v Dalmaciji.

Češki deželni zbor se sedaj bavi z deželnim proračunom. Pri tej priliki se je vnela velika politična debata. Poslanec Črnohorski je hudo napadal češko plemstvo in rekel, da pozna pometake, ki so bolj plemeniti, kakor je sedanje plemstvo. Posebno ostro je govoril dr. Gregor in zapretil, da bodo v prihodnjem deželnem zboru že skrbeli Mladochi, da deželni vrhovni maršal ne bode mogel vzdrževati reda, če se bode poskušalo po sedanjem tiru hoditi dalje. Posebno je pa Gregor napal namestnika češkega, kateri je tudi kriv, da se je proglasilo obsedno stanje v Pragi. Sedanji namestnik je izzivanje češkega naroda. Deželni vrhovni maršal ga je zaradi tega poklical k redu, a govornik mu je hitro odgovoril, da narod češki ga ne bode klical k redu. Grof Thun je v dolgem govoru zagovarjal izjemno stanje. Iz tega je sklepal, da izjemno stanje ni tako hudo, ker še ni dosti listov se zatrla, a tudi društva se množe. Seveda nekatera društva in listi baš pod izjemnim stanjem najboljše vspevajo, ker se svobodni razvoj družin ovira. Vprašanje je, če je pa delovanje tistih listov in društev, ki sedaj nastajajo, tudi v prid češkemu narodu. Najbolj značilno za delovanje namestnikovo je pa pač to, da so mu pritrjevali le Nemci in nekateri tudi nemški čuteči veleposestniki.

Socijalni nemiri v Italiji. Prikazujejo se podobni dogodki, kakor so se lani kazali na Siciliji. Ljudje žive v bedi in se je poleg tega še povečala užitnina od moke. V Abbadiji so se zbrali ljudje pred hiše in klicali: „Sem s koruzo, mi hočemo jesti!“ Žandarji so ljudi razgnali in zaprli dva kolovodji. V mesteci Acerra pri Neapolji so pa bili veliki neredi. Ljudje so zažgali davkarijo in okrožno sodišče, na železnico so navalili kamenja. Skušali so tudi šolo in občinsko hišo zažgati. Ljudje so

močno ropali. Žandarmerija jih je razganjala z orožjem, ter je na obeh straneh bilo več ranjenih.

Trocarska zveza. Berolinska „Kreuzzeitung“, ki ima zvezo z nekaterimi visocimi krogi, dvomi, da bi se obnovila trodržavna zveza. Odpovedala se pač ne bode, temveč bode lepo mirno prenehala in na njeno mesto bode pa stopila zveza mej Nemčijo, Rusijo in Avstrijo; katera bode imela isti namen, kakor ga ima sedaj trodržavna zveza. Verojetna se pa temu listu ne zdi zveza mej Rusijo, Francijo in Anglijo. Nam se zdi, da ta list izraža le želje Nemčije, ki bi se rada sprijaznila z Rusijo, da bi jej se ne bilo bati vojne od dveh strani.

Korupcija na Francoskem. Kakor je drugo cesarstvo, tako sedaj podjeda korupcija tretjo republiko. Razširila se je na člane parlamenta in pa na razne državne urade. Tako se sedaj v Parizu govori, da kmalu ne bode v mestu. Človeka iz boljše družbe, kateri bi ne prišel pred kazenskega sodnika. S panamsko afero se je pričelo, potem se pa nadaljuje. Sedaj se zopet pere pred francoskimi sodišči umazano perilo, oziroma razpravlja po listih. Dva žida, znana oderuha, brata Schwob, napovedala sta konkurs. Ker je stvar bila precej sumljiva, prišla sta pred sodišče. Zagovarjal ju je znani Andrieux. Zagovornik je pač videl, da se goljufijo prikriti ne dá, zaradi tega je pa stvar drugače zasukal. Pripovedoval je, kako je ravnatelj policijskega oddelka v ministerstvu, žid Izajija Levaillant, za Schwoba podkupoval državne pravdnike in sodnike, Predsednik sodišča mu je to zabranil, a kaj pomaga, kajti drugi dan je zagovornik po listih priobčil vso zadevo po raznih pismih. Cela vrsta sodnih uradnikov je sedaj kompromitiranih. Levaillant je dobival določeno nagrado za svoje usluge. Ta teden je več uradnikov pravosodnega ministerstva se moralo zagovarjati zaradi raznih nepravilnih računov. Proti več časnikačem se pa vrši obravnava zaradi izsiljenja. Umljivo je, da je prosto prebivalstvo nevoljno na višje kroge in v tem tiči nevarnost. Čuti se, da se neka doba bliža koncu, a ne vé se, kaj še vse pride.

Kitajsko-japonska vojna. Sedaj se je udalo tudi kitajsko brodovje pred Vajhajajem. Admiral Ting se je udal, ko se je zagotovilo življenje kitajskim vojakom, pomorščakom in evropskim častnikom. Štiri kitajske ladje so potopili, 13 torpedovk so pa pridružili japonskemu brodovju. Utrdbe na otoku Linkingtau so pa v kitajskih rokah. Za mir se pa bodo Japonci resno pogajali šele, ko bodo v Peking. — Kitajska sedaj nima več brodovja, da bi mogla braniti obrežja.

Dopisi.

Iz štajerskega Posavja, 10. februarja. (Nekaj za „Mladinsko knjižnico“!) „Ljutomersko učiteljsko društvo“ nabira že nekaj časa prispevkov za Freuensfeldov spomenik in je tudi res že nabralo precejšnjo svotico mej slov. učiteljstvom in drugo inteligencijo na spod. Štajerskem. V 2. številu letošnjega „Popotnika“ pa beremo po „Ljutomerskem učiteljskem društvu“ prijavljeno notico, katera nam pove, da se javlja iz Prage, da ni mogoče odkopati pravi grob Freuensfeldov ter da je vsled tega tudi prvotni sklep društva — pokopnemu postaviti pristojni spomenik — neizvršljiv. — Kako torej uporabiti nabrani denar, oziroma oni, ki se bode še nabral? „Ljut. učit. društvo“ meni nabrani denar uporabiti za osnovo „Freuensfeldove ustanove za mladinske spise.“ To je izborna misel! Rajni Freuensfeld ni bil le iskren narodo- in mladinoljub, marveč bil je tudi spreten pisatelj za nežno našo mladež. Njega spomina torej ne moremo bolje slaviti — zdaj ko mu ne moremo postaviti spomenika — nego s tem, da pospešujemo kolikor možno razvoj mladinske naše književnosti. Komu torej že nabrani denar za Freuensfeldov spomenik izročiti? Kako more pač učiteljsko društvo o tem še povprašati! — Pri zadnjem velikem zboru „Zaveze slov. učit. društev“ sklenilo se je, osnovati organizovano „Mladinsko knjižnico.“ Ta knjižnica se je mej tem res že osnovala in sicer s pomočjo požrtvovalnega tiskarja g. Gabrščka. — Na „Zavezi“ je torej, oziroma na učiteljstvu slovenskem, da to književno podjetje uspeva. „Učit. društvo za celjski in laški okraj“ je v svoji mnogobrojno obiskovani seji dne 2. februarja t. l. v Celju jednoglasno sklenilo, nasvetovati, da se že parkrat omenjeni denar izroči „Zavezi učit. slov. dr.“ in sicer v dobro in razevit — „Mladinsko knjižnico.“ — Tako bomo najboljše slavili spomin dičnega Freuensfelda. Ve, druga slov. učit. društva pa storita jednako! Nabirajte v ta namen prispevkov: vsaj bo le v dobro naše mladine, najtrše nade našemu narodnemu obstoj! — „Zaveznik“.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 15. februarja.

— (**Slovenska opera.**) Opozarjamo na današnjo prvo predstavo izvirne Parmove opere v 3 dejanjih „Urh, grof Celjski“. Libreto se dobiva v stari čitalniški trafiki in zvečer pri gledališki blagajnici po 20 novičev. Od intendance slovenskega gledališča naprošeni smo objaviti, da bode pri tej premijeri dirigoval g. kapelnik Benišek, to pa zategadelj, ker gosp. prof. Gerbič radi bolezn v rodbini ne more prevzeti tako utrudljivega posla in je torej, dasi je priučil celo opero, odstopil za ta večer dirigovanje gosp. Benišeku. — V nedeljo se bode pela najbrže zadnjič v tej sezoni priljubljena Smetanova opera „Prodana nevesta“.

— (**Bolniško in podporno društvo pomočnih in zasebnih uradnikov za Kranjsko v Ljubljani**) je imelo 10. t. m. popoldne pri avstrijskem cesarju svoj redni letni občni zbor. Od 32 društvenikov udeležilo se jih je zbora 17. Predsednik g. Ant. Gutnik spominjal se je v svojem nagovoru umrlega društvenega dobrotnika g. Dekleve v Gradci, kateremu je zbor v spomin zaklical trikrat „Slava“, in poudarjal posebno društveno skrb v prilogi zboljšanja stanja pomočnih uradnikov pri c. kr. uradih. — Tajnik g. Jos. Tavčar je mej drugim kazal radostno na napredek društva, je grajal nebriznost stanovskih tovarišev za društvo, posebno onih pri c. kr. uradih, katerih je samo 8 v društvu, dočim jim nudi jedino to društvo priliko, preskrbeti se za slučaj bolezni in onemoglosti in se jim je s pomočjo društva moči izdatneje potezati za svoje stanovske interese. Hvaležno se spominja tajnik v svojem poročilu velikodušnih podpirateljev društvenih, dežele kranjske in kranjske hranilnice, ki sta i za l. 1894 dovolili društvu po 100 gld. podpore. — Vestno sestavljeno poročilo blagajnika g. Arn. Bezenška kaže izdaten gnoten napredek društva. Društveno premoženje se je pomnožilo l. 1894. za 469 gld. 70 kr. in je znašalo koncem decembra 1894. l. 1981 gld. 69 kr. Na podpori, bolniščin, zdravniških honorarih in zdravilih se je za 13 članov izplačalo 1894 l. 112 gld 46 kr. — Odbornik g. Al. Merlak je kot bivši društveni odposlanec pri stanovskem shodu dne 8. in 9. septembra 1894. l. obširno poročal o sklepih tega shoda in teh izvršitvi v zboljšanje stanja pomočnih uradnikov pri c. kr. uradih; dalje je poročal o ustanovitvi zveze vseh podpornih društev pomočnih uradnikov in priporočal zboru, da naj tudi naše društvo pristopi k zvezi, kar je tudi obveljalo. Društvenemu odboru se je za marljivo delovanje izrekla zahvala in se je isti per acclamationem i za l. 1895. volil. S pozivom, da naj bi člani privabljali svoje tovariše v društvo in z nado trajnega napredovanja društva zaključil je predsednik 6. letni občni zbor.

— (**Knjižnica za mladino.**) Izdajateljstvo te prekristne knjižnice nas prosi objaviti, da se je oglasilo na nabiralnih polah veliko naročnikov, o katerih ne vé, ali so prejeli l. snopič ali ne. Kdor ga ni še dobil, naj reklamuje.

— (**Svarilo.**) Prejeli smo naslednji dopis. Zvedelo se je, da prosjačijo po tukajšnjih hišah mladi ljudje, češ, da so gimnazijci, in da se izkazujejo s priporočilnimi in revnostnimi listi, podpisanimi od profesorjev. Ker so vsa ta spričevala ponarejena, svari in prosi se vsakdo, da ničesar ne da takim mladéom, ampak da izroči vsakega zaločenca redarstvu. — Ravnateljstvu tukajšnjih gimnazij.

— (**Konja sta se splašila**) včeraj nekemu vozniku, ko je vozil sneg v Ljubljano. Letela sta proti Hradeckemu mostu in podrla jeden kol ter v Kapševi prodajalnici na Preširnovem trgu utrla jedno šipo. Potem sta divjala naprej po Bregu, kjer ju je ustavil sodni sluga Jožef Petač in tako preprečil večjo nesrečo. Voznik, ki je padel pod voz, na srečo ni bil poškodovan.

— (**Goldinarski bankovci**) postajajo vedno redkejši in jih bode skoro zmanjkalo v prometu. Zdaj jih je komaj še kakih 6 milijonov, izmed katerih pa se sodi, da jih najmanj 3 ali 4 milijone ne bode prišlo do manjanja, ker so deloma se že prej pogubili in uničili. V kratkem torej utegnejo papirnati goldinarji biti prav redka prikazana.

— (**Nesreča**) V tovarni za izdelovanje žrebcev na Savi pri Jenicah je ponesrečil 18letni ključarski učenec Anton Smolej iz Koroške Bele. Igral se je s strojevim jermenom, ki ga je zgrabil in zasukal nekaterikrat okoli kolesa. Nesrečnega,

ki ima desno roko in obe nogi večkrat zlomljeni, so prenesli v bolnico industrijske družbe. Ni upanja, da bi okrevale.

— (Belokranjska železnica.) Ogerska vlada je dala koncesijo za napravo vicinalne železnice s parno vršbo od Karlovca do Metlike.

— (Za posestnike konj.) Ker namerava poljedelsko ministerstvo nakupiti za deželo potrebnih žrebcev kolikor možno izmed domače konjereje, se opozarjajo lastniki tacihi žrebcev, da prigrasijo žrebce, katere bi hoteli prodati najkasneje do konca meseca aprila pisмено pri omenjenem ministerstvu.

— (Burja na Krasu.) Pri poslednjih snežnih nevihtah na Krasu se je pripetilo več nesreč. Neka ženska je zmrznila na potu iz Il. Bistrice v Koritenco. Kmetkega dečaka so našli na pol zmrzlega v snegu. Velik strah so prebili roditelji osmih učencev iz Knežaka, katerih ni bilo po končanem ponavljalnem pouku zvečer domu. Se le drugo jutro se je izvedelo, da so iskali zavetišča v samotni koči. V nekaterih krajih na Krasu je bil promet popolnoma nemogoč.

— (Volilski shod) je sklicalo kat. politično društvo v Konjicah na dan 17. t. m. ob 3. uri popoldne v Konjice. Posl. dr. Serbec bo na tem shodu poročal o svojem delovanju v deželnem zboru in pojasnjeval vzroke izstopu slovenskih poslancev iz deželnega zbora.

— (Zaupnica.) Štajerski poslanec dr. Ivan Deček o prejel je naslednjo brzojavko: „Ljutomer. Malonedeljski volilci popolnoma odobrujemo izstop iz deželnega zbora, kateri je tako samolastno odrekal pravico do kulturnega napredka vsikdar lojalnim Slovincem. — Za ta odločni korak izrekamo vam svoje popolno zaupanje. Živeli!“

— (Ustanova za slovenske vseučilišnike.) Celjske „Domovine“ včeraj telegrafično avizirani članek slove: „Slovinci na Štajerskem in sploh vsi Slovenci so vedno in vselej kazali se udane in zveste podložnike presvitle avstrijske vladarske hiše. Naši rojaki se vselej častno imenujejo, posebno tudi kot vojaki! Njegovo Veličanstvo dovrši 1898. leta 50 let svoje vlade in je izreklo željo, da se ta prevažni dogodek ne slavi drugače, kakor z napravami v dobrodelne namene. Štajerski Slovenci nameravajo zato, ozirajoč se na svoj politični, ravno sedanjí položaj, ko so slovenski poslanci morali zapustiti štajerski deželni zbor, zbirati denar za ustanovo v podporo slovenskim vseučiliškim dijakom, ki nameravajo stopiti v državne službe, tako da bodo imeli dohodke iz nameravane ustanove tako dolgo, da bodo dobili plačo kot državni služabniki. S tem bi se pomagalo dobiti državni upravi od vseh strani pogrešanih, slovensčine zmožnih uradnikov in ob enem je ustanova po želji visokega vladarja, ker bi bila dobrota nepremožnim a pridnim slovenskim učencem. Slovenski deželni poslanci štajerski bodo izdali, kakor čujemo, oklic za ta namen. Zbirajmo torej denarje v rečeni namen, v podporo pridnim mladim rojakom, v slavo presvitemu cesarju!“

— (Glavna skupščina izvenakademiške podružnice sv. Cirila in Metoda v Gradcu) dne 12. t. m. v dvorani „Steinfelder-Bierhalle“ je bila od 300 udov, oziroma gostov obiskana, zato je dober uspeh imela, ker se niso samo stroški pokrili, ampak za velikovsko šolo svotica nabrala, novi udi pridobili in se brezhrupne veselice obče prikupile. V načelnistvo izvoljeni so: G. dr. med. Fran Zizek, prvomestnik; njega namestnik dr. med. Josip Weingerl; za blagajnika Frau Hrašovec, okr. sodnik v p.; njega namestnik g. Matija Ljubša, kurat c. kr. kaznilnice v Karlovu; za tajnika g. Anton Vamberger, kurat in učitelj prisilne delavnice v Mesendorf; taistega namestnik Štefan Rojnik, c. kr. računski asistent c. kr. namestništva. — Da prospera podružnica, mora se spretne, taktne i marljivemu prvomestniku zahvaliti, zato je spet jednoglasno izvoljen. Pri zabavnem delu, kateri je odločno vse zadovoljil, sodelovali so: akadem. društvo „Triglav“, akad. društvo „Hrvatska“ in „Srbadija“ in se poimce odlikovali g. Gojmir Krek, jurist kot vodja srbsko-slovenskega orkestra, g. Miha Podlesnik, vodja Hrvat.-slov. tamburaškega zbora — nadalje g. drd. med. Bela Stubeč in gospica Helena Padavič kot solo- pevci in gospica Fr. Prud kot spremljevalka na glasoviru, koji so slovanske pesmi odlično prednašali. Zastopano bilo je tukaj: Poljsko akad. društvo „Ognisko“ v Gradcu in hrvatsko akad. društvo „Zvonimir“ na Dunaju. Prihodnja veselica bode baje 25. t. m. v oni isti dvorani zvečer ob 8. uri.

— (Iz Opatije) se poroča, da je zimo tam primerno malo čutiti. V poslednjih dneh, ko so povsod divjali hudi snežni viharji, je bilo v Opatiji le malo snega, ki je kmalu izginil. Ko je v bližnji Volovski snežilo, je v Opatiji deževalo. Mraza ni bilo in po dnevi ni temperatura padla nikdar pod ničlo, ponoči pa je bilo na severni strani 2 1/2° mraza. Letošnje izredno zimo se je Opatija prav dobro obnesla kot zimsko zdravilišče.

— (Pevsko društvo „Hajdrih“) na Proseku vabi na veselico, katera bode s petjem, igro in plesom v nedeljo dne 17. t. m. na dvorani gostilne Lukša na Proseku. Začetek ob 6. uri zvečer.

— (Cela vas na bobnu.) V občinah Buče in Podgorje na Hrvatskem je bilo prodanih nedavno 26 posestev zaradi zastankov pri davku. Ta posestva je kupil finančni erar. Dolg zarubljenih posestev je znašal 22.370 gld.

* (Slavni arheolog Ernest Curtius) je te dni ponesrečil v Berlinu. Povožile so ga sani in težko poškodovale. Ker je mož že star 81 let, se je bati zlih posledic.

* (Izključenje več realcev.) V Šopronji na Ogerskem izključili so 18 učencev višje realke, ker so kradli po prodajalnicah. Dijaki so iz najboljših rodbin.

* (Dijaški nemiri na Laškem.) Pred kratkim so se v Florenci, v Rimu in Palermu primerili veliki dijaški izgrede. Nemiri so se začeli v Neapolju in ko je naučni minister ukazal zapreti neapoljsko vseučilišče kar za jedno celo leto, je to silno razburilo vse laške dijake. Vseučiliščniki v imenovanih mestih so jeli uprizarati demonstracije, pri katerih je navadno prišlo do krvavih bojov s policijo, katerim bojem so naredili konec — vojaki. V Neapolju so vseučiliščniki „šturmali“ univerzo, zmetali klopi skozi okna, napravili iz njih grmado in jo hoteli užgati, kar pa so vojaki preprečili.

* (Drzna tatvina.) V Špandau-u je bil ukraden ta dni sodček, v katerem je bilo 10.720 mark v zlatu. Sodček je bil z osmimi drugimi enakimi shranjen v trdnjavski shrambi, kamor je poslala generalna vojna blagajna omenjene novce za izplačevanje. O tatovih ni doslej sledu.

* (Maščevanje) V Rimu je neki Angelo Montano svoji ženi odgriznil nos, ker se je ponoči okrog vlačila.

* (Nesreča v premogovniku) V premogovniku v Elgothu pri Moravski Ostrovi se je več delavcev podulo. Vzlic hitri pomoči so trije delavci mrtvi.

* (Prva hrvatska cerkev v Zedinjenih državah.) V Pittsburgu se je dne 28. t. m. posvetila prva hrvatska cerkev v Zedinjenih državah. Posvetil je cerkev škof Phelan. Slovesnosti se je udeležilo 15 slovanskih društev. Po slavnosti je bil banket, pri katerem se je napivalo v raznih slovanskih jezikih.

Slovinci in Slovenke! ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Darila:

Uredništvu našega lista je poslal:
Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gosp. J. Šter v Tržiču 2 kroni, kateri je darovalo veselo omizje v gostilni gosp. A. Perneta v Tržiču. — Živeli rodoljubni darovalci in njih nasledniki!

Brzojavke.

Gradec 15. februarja. Nemški liberalci, nacionalci in konservativci so sklenili kompromis glede resolucije, naperjene zoper ustanovitev utrakvistične gimnazije v Celji. Razprava o tej resoluciji je določena za danes zvečer.

Dunaj 15. februarja. Vlada je pozvala primorskega namestnika Rinaldinija sem, da ga instruiira, kako mu je postopati glede volitev v Istri in da se z njim dogovori glede krize na Goriškem. Rinaldini je danes zjutraj došel sem.

Arco 15. februarja. Nadvojvoda Albrecht je nocoj dosti mirno spal, danes zjutraj je mrzlica jela nekoliko pojemat.

Nica 15. februarja. Vodjo mejnarodne tatinske družbe Josipova-Dranova recte Ristića je tukajšnja policija sinoči aretovala.

Berolin 15. februarja. Tukajšnji listi javljajo, da je bil v Peterburgu aretovan visok dvorni uradnik, ker je v carjevo sobo utihtapil sliko, predstavljajočo umor carja Aleksandra II., na kateri sliki je bila glava Aleksandra II. preslikana ter je predstavljala glavo sedanjega carja.

Narodno-gospodarske stvari.

— Banka „Slavija“. Življensko zavarovanje razširja se v jako ugodni meri tudi mej slovanskimi narodi, kar najlepše dokazuje začasno poročilo o delovanju življenskih oddelkov banke „Slavije“ za leto 1894, iz katerega posnemamo nastopne date: V letu 1894. je bilo predloženo 3755 zavarovalnih pogodb, glasečih se na kapital gld. 5.173.980, a uplačalo se je zavarovalnine s postranskimi plačili gld. 912.764 98, tedaj nasproti letu 1893. za gld. 93.696 več. V tem času izplačalo se je kapitala članom zavarovanim na doživetje za gld. 395.045.90. Rent se je izplačalo gld. 5242.30. Od početka banke izplačalo se je celoma v življenskih oddelkih gld. 10.001.267.32. Iz naznanjenih števil je razvidno, da se občinstvo v obili meri zavaruje pri domačem zavodu in s tem praktično izvaja geslo: „Svoji k svojim“, geslo, katero ima veliko pomena posebno v naši narodni borbi in katerega bi se moral držati vsak zaveden Slovan!

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Razum dobrih volitev v Slovincih ni menda bolj važne skrbi za obstanek in splošni napredek našega naroda, kakor vsakoletno nabiranje udov družbe sv. Mohorja. Kolikov več udov si nabere družba, toliko več čitateljev si pridobijo njene knjige, toliko več sadu potem obrodijo mu narodom. Kolik dobiček ima že posamezni ud iz družbinih knjig! Um se mu zbistri, duševni pogled razširi v marsikateri stvari, srce se mu navzame milejših čutov, mišljenje se mu povzdigne do višjih rečij, materna beseda se mu bolj in bolj omili, govorica omika, sploh vse versko in narodno življenje se mej krepkeje obudi in trdnjeje podpre; pa tudi pri gospodarstvu si vé v marsičem pomagati, knjige ga napotijo, tu in tam si kaj popraviti ali bolje urediti. Razloček mej prostakom Mohorjanom in Nemohorjanom je vsakemu očiten. Kaj, ko bi bilo pravih Mohorjanov po vseh krajih naše domovine odločilno število, ko bi kmalu ne bilo več koč, kjer bi ne čitali pridno Mohorjevih bukev! Potem bi pač ne moglo biti drugače, kakor da se po Mohorjevi družbi narod sčasoma vsestranski izobrazi ter si zemsko svoje žitje dokaj oblaži in olepša, pa si tudi tla položi za boljšo bodočnost. Poleg tega tudi združena molitev toliko in toliko tisoč družabnikov pri Bogu ni brezuspešna, tudi ta koristi tako posamniku kakor vsemu narodu. Kdo torej, komur tle v srca iskra ljubezni, ne bi pregoreče želel svojim rojakom, naj kar najobilneje pristopajo k Mohorjevi družbi? Ker take želje iskreno gojimo vsi, ki nam je narod na skrbi, zato se pa po stari navadi zaupljivo obračamo do naših izkušenih čč. gg. poverjenikov, do vseh naših gorečih duhovnikov in rodoljubov ter jih prosimo presrečno, naj ostanejo še znanprej vedno tako zvesti oskrbniki Mohorjeve družbe, kakor so bili do zdaj. K večji delavnosti za družbo koga dramiti menda pač ni treba, saj vsak stori, kar more — čast in hvala našim vrlim možem za ves njihov trud! S pomočjo blagih rodoljubnih mož je naša družba delovala dozdej na znotraj v duševni in gmotni blagor celega naroda, na zunaj pa zlasti zadnja leta s svojim sijajnim stanjem Slovence proslavljala pred vsemi drugimi narodi. Da ostane tako še nadalje, v to, bratje, sezimo si združeno v roke, in v to nam pomodi Bog po priprošnji našega zaščitnika svetega Mohorja!

Knjige, katere izidejo letos, so štiri že popolnoma pripravljene; zdaj se pečamo z „Zgodbami sv. pisma“ in kmalu pride še „Koledar“ na vrsto.

„Sv. Jožef“, molitvenik, je tiskan na 24 polah male oblike ter obsega poleg češčenja sv. Jožefa vse navadne molitve in potrebne nauke, kakor o spovedi, sv. maši, odpustkih in češčenju presv. Jezusovega srca.

Dobiva se ta molitvenik tudi izvirno vezan v platno z rudečo obrezo po 40 kr., v usnje z rudečo obrezo po 50 kr., z zlato obrezo pa po 60 kr.

Knjiga: „Pod lipo“ ima dva oddelka; v prvem je 30 mičnih pesnij, v drugem pa pripoveduje „Griški gospod“ svoje izkušnje in nauke. Vsa knjiga je preprežena z obilnimi slikami, katere je risel dunajski risar Fr. Gareis pod nadzorstvom g. pisatelja samega. Kakor sodimo mi, bodo „Pod lipo“ z zanimanjem brali stari in mladi.

„Umna živinoreja“ podaja na 13 polah nauke o pasmah ali plemenih domače živine; ker kaže vsako pasmo tudi podoba, bodo jih čitatelji lahko natanko spoznavali. Odslej, ko bomo imeli lanko in letošnjo knjigo „o umni živinoreji“, bodo le oni živinorejci in posli mogli reči, da so kos svojemu poslu, kateri bodo pazno čitali ti dve knjigi in se tudi pridno pomenkovali o njenih naukih. V to bi imeli gospodarji kar siliti svoje ljudi!

„Naše škodljive rastline v podobi in besedi“ bližajo se svojem koncu; pripravljen je že predzadnji snopič, v katerem g. pisatelj opisuje po znanem načinu škodljivke po travnikih, njivah, gozdi in vinogradih.

Kake bodo „Zgodbe sv. pisma“, to naj Slovinci posamejno iz letošnjega prvega snopiča. Že samo tak snopič je vreden goldinar; neprecenljivo pa je svetopisemsko znanje, katerega si udje iz posameznih snopičev najlaže in najtemeljiteje sproti prisvajajo. Nedavno je pisal neki nemški cerkveni častnik, kako silno je potrebno in kaj bi naj storili, da se mej priprostim in omikanim nemškim narodom razširi svetopisemska vednost. Oj, to bi bili veseli, ko bi imeli Nemci tako družbo v pomoč, kakor je naša!

Poslužujmo se mi prav vestno tega našega pomočka; novi udje še lahko dobé prvi snopič, ako udnini doplačajo 50 kr.

Da bo tudi „Koledar“ lep in zanimiv, prosimo spretne gg. pisatelje, zlasti povestičarje in pesnike, (in to pričakujemo po pravici od njih), da se družbi rešijo z najboljšimi darovi svojega uma.

Vsaj do konca tega meseca pa ne pozabite, mili Slovinci! pristopiti k družbi sv. Mohorja, da nam bodo mogli čč. gg. poverjeniki točno pošiljati vpisovalne pole do dne 5. sušca, česar jih prosimo najuljudneje.

V Celovcu, dne 5. svečana 1895.

Odbor družbe sv. Mohorja.

Listnica uredništva.

Naši č. dopisniki naj oprosté, da njih cenjenih do-
neskov takoj ne porabljam. Poročila iz deželnih zborov,
s katerim hočemo točno na dan, jemljó nam tačas prostor.

Tuji.

14. februvarja.

Pri **Stonu**: Eder, Steiner, Wagner z Dunaja. —
Weiss iz Prage. — Lenarčič iz Vrhnike. — Finger iz Plzna.
— Rautnik iz Gradca. — Dr. L. pl. Berks iz Sarajeva.
Pri **Mates**: Hillebrand, Fabiani, Fischer, Putzkailer,
Stich, Heller, Gerber z Dunaja. — Senica iz Celja. — Ja-
klič, Mellinger iz Budimpešte

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tem- peratura	Ve- trovi	Nebo	Mo- krina v mm.
14. febr.	7. zjutraj	734.1 mm.	-10.6° C	sl. sev.	d. jas.	
	2. popol.	734.2 mm.	-4.8° C	sl. svz.	jasno	0.00 mm
	9. zvečer	735.0 mm.	-10.4° C	sl. svz.	jasno	

Srednja temperatura -8.6°, za 8.2° pod normalom.

Dunajska borza

dné 15. februvarja 1895.

Skupni državni dolg v notah	102	gld.	15	kr.
Skupni državni dolg v srebru	102	gld.	25	kr.
Avstrijska zlata renta	125	gld.	85	kr.
Avstrijska krona renta 4%	101	gld.	2	kr.
Ogerska zlata renta 4%	124	gld.	60	kr.
Ogerska krona renta 4%	99	gld.	45	kr.
Avstro-ogerske bančne delnice	1108	gld.		kr.
Kreditne delnice	414	gld.	50	kr.
London vista	124	gld.	25	kr.
Nemški drž. bankovci za 100 mark	60	gld.	62 1/2	kr.
20 mark	12	gld.	13	kr.
20 frankov	9	gld.	84 1/2	kr.
Italijanski bankovci	46	gld.	95	kr.
C. kr. cekini	5	gld.	84	kr.

Dné 14. februvarja 1895.

4% državne srečke iz l. 1854 po 250 gld.	152	gld.	—	kr.
Državne srečke iz l. 1864 po 100 gld.	201	gld.	50	kr.
Dunava reg. srečke 5% po 100 gld.	135	gld.	25	kr.
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	124	gld.	—	kr.
Kreditne srečke po 100 gld.	202	gld.	—	kr.
Ljubljanske srečke	25	gld.	—	kr.
Rudolfove srečke po 10 gld.	23	gld.	75	kr.
Akcie anglo-avstr. banke po 200 gld.	182	gld.	25	kr.
Tramway-drust. velj. 170 gld. a. v.	440	gld.	—	kr.
Papirnat rubelj	1	gld.	83	kr.

Staroznana trgovina z urami

najfinejše vrste in po najnižji ceni
od zlata, srebra, tule in nikla, re-
petirk, kalendarskih ur in kron-
grafov, najnovejšega v tableaux-
urah, urah z njihalom in drugih
urah. Najnižje cene. Popravljanja se izvršujejo najskrbneje.
— Prvi in najstarejši **optični zavod** najfinejših naočal,
ščipalcev v zlatu, zlatu-doublé, niklu itd.; največja izbér
kukal za gledališče, poljskih binoklov in vseh v to stroko
spadajočih predmetov pri (1420—45)
N. RUDHOLZER-ju, Pred rotovžem št. 3.

Čast mi je naznanjati slavnemu p. n. občinstvu,
kakor tudi gg. mizarjem, da otvorim z dnem **8. fe-
bruvarjem** tukaj

v Ljubljani, na Bregu št. 20 pleskarsko in lakirarsko obrt.

Moje 25letne izkušnje v tej stroki mi omogoču-
jejo izvrševati vsako delo najfineje, najsolidneje, ne
da bi mi se bilo bati konkurence, in po najnižjih
cenah, ker sem pri trdki Eberl, kjer sem delal
skozi 20 let, izvrševal najfineje imitacije vsakovrst-
nega lesa. Z veselo poštovanjem (134—6)

Josip Makovec

pleskar in lakirar
na Bregu, Zoisova hiša šte. 20.

Marija- celjske kapljice za želodec

prirjene v lekarni „k ange-
lju varuhu“
C. Brady v Kromeržu (Morava)
staroizkušeno in poznato zdravilo, ki oživlja funkcije
želodca in ga krepi, če je prebava motena.
Pristno le z zraven natisneno varstveno znamko in
podpisom. (1436—9)
Cena steklenici 40 kr., veliki steklenici 70 kr.
Navedeni so tudi sestavni deli.

Marijaceljske kapljice za želodec dobivajo se
pristne v Ljubljani: lekarna Piccoli, lekarna Mar-
detschlager; v Postojni: lekarna Fr. Baccarich;
v Škofji Loki: lekarna Karol Fabiani; v Radov-
ljici: lekarna Aleksander Roblek; v Rudolfovcem:
lekarna Dom. Rizzoli, lekarna Bergmann; v Peuer-
bachu: lekarna pl. Payer; v Kamniku: lekarna
J. Močnik; v Črnomlju: lekarna Ivan Blažek.

„Crème Venus“, sredstvo za konserviranje
polti. Izobno, popolnoma neškod-
ljivo kosmetično sredstvo, ki zlasti zabranjuje, da polt ne postane
raskava in se ne svetljuje kakor od maske, polt postane marveč snežno
bela, ne kažejo se na njej gube in ostane mladostno sveža. „Crème
Venus“ ne odstranjuje nikakih madežev, ne postane torej
nikoli štet in se more brez kvara uporabljati o vsakem poljubnem
dnevem in letnem času. V interesu občinstva se proš, da naj se
natanko pazi na gori natisneno varstveno znamko. **Cena 2 gld.**

Tekoči puder „Eugénie“ iz mirtovih eve-
tov v svrhu polep-
ševanja barve polti, katera ostane vedno svetlo in mladostna. Po-
daja i obrazu i zatilku, kakor tudi rokam in nogam mehkost in mra-
morju slično čistost, odstranjuje vsako raskavost polti in pege vsake
vrste. **Cena 2 gld.**

Rdeče tekoče ličilo „Eugénie“ popol-
neškodljivo. Daje licem, ustnam in ušesom lepo naravno rožato
bojo, da tudi pri elektrini razsvetljavi izgledajo, kakor bi imeli na-
ravno bojo in se tri dni držijo polti. **Cena 1 gld. 50 kr.**

„Puder Eugénie“, bel, roza, crème. Prijemlje
se kaj opazilo in daje polti naravno mehkost in mladostno svežost.
Cena 1 gld. 20 kr., s čopom 1 gld. 50 kr.

„Trioxogen“, izobno sredstvo za rast lasij, jači
pravi prihaj. **Cena 1 gld. 60 kr.**

„Nigritine Végétale“ barva za lase
črna in rjavna. Lasje obdržijo bojo 6 celih tednov in je povsem
nemogoče, razločevati to umetno bojo od naravne. **Cena 3 gld. 50 kr.**

Tekoče kavkazsko mazalo za brke,
pospešuje njih rast in je konservir. Žigalo pri tem nepotrebno. Daje
brkom vasko poljubno obliko. **Cena 75 kr.**

Jedino zalogo za Kranjsko
FRAN STAMPFEL
v Ljubljani
Kongresni trg „Tonhalle“ Kongresni trg.

Hočete li
lepi postati?
Umivajte se z
Doering milom
s novo.
To je
najboljše milo sveta.

Hočete li
lepi ostati?
Uporabljajte pri svoji
toileti izključno
Doering milo
s novo.
Boljšega najti ni nikjer.
Dobira se povsod po 30 kr.

Generalno zastopstvo: A. Motsch & Co., Dunaj, I., Lugeck 3.

Stroji za proizvodnjo opeke

po najboljših sistemih,
kakor tudi popolne
oprave za oprečnice,
tovarne za ohamotte,
za strešno opeko z
vkladki, za opevi iz
fiovice, za oment,
za gips doba-lja kot
mногоletni o specialiteti

Louis Jäger
tvornica za izdelovanje
opekarskih strojev
Kolonj-Ehrenfeld.

Ceniki in proračuni stro-
škov zastoj. Najboljša
svedoče. — Navedenih
oprah in naprav možno
si je ogledati tudi v času,
kadar funkcijonirajo.

C. kr. glavno ravnateljstvo avstr. drž. železnice.

Izvod iz voznega reda

veljavnega od 1. oktobra 1894.

Nastopno omenjeni prihajajo in odhajajo časi označeni so v
srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljub-
ljani za 3 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.)

Ob 12. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Boljak, Ce-
lovec, Franzensfeste, Ljubno, čes. Selsthal v Ansees, Ischl, Gmun-
den, Solnograd, Lend-Gastein, Zell na Jeseru, Steyr, Linz, Budejovice,
Plzeň, Marijine varo, Eger, Karlova varo, Francova varo, Prago,
Lipsko, Dunaj via Amstetten.
Ob 6. uri 10 min. zjutraj osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Boljak, Ce-
lovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čes. Selsthal v Solnograd, Duna
via Amstetten.
Ob 12. uri 55 min. dopoldne osebni vlak v Novo mesto, Kočevje.
Ob 11. uri 50 min. dopoldne osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Boljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Solsthal, Dunaj.
Ob 4. uri 14 min. popoldne osebni vlak v Trbiš, Boljak, Celovec,
Ljubno, čes. Selsthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell na Jeseru, Ino-
most, Bregence, Gurth, Genuvo, Paris, Steyr, Linz, Gmunden, Ischl,
Budejovice, Plzeň, Marijine varo, Eger, Francova varo, Karlova varo,
Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
Ob 7. uri 20 min. zvečer osebni vlak v Novo mesto, Kočevje.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

Ob 5. uri 55 min. zjutraj osebni vlak s Dunaja via Amstetten, Lip-
sije, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Egra, Marijinih varov,
Plzeň, Budejovice, Solnograda, Linca, Steyra, Gmundena, Ischla, An-
sees, Zell na Jeseru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Boljaka,
Franzensfeste, Trbiša.
Ob 8. uri 19 min. zjutraj osebni vlak iz Kočevja, Novoga mesta.
Ob 11. uri 27 min. dopoldne osebni vlak s Dunaja via Amstetten,
Lipsko, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Egra, Marijinih
varov, Plzeň, Budejovice, Solnograda, Linca, Steyra, Parisa, Genuvo,
Gurtha, Bregence, Inomosta, Zella na Jeseru, Lend-Gasteina, Ljubnega,
Celovca, Lincea, Pontabla, Trbiša.
Ob 9. uri 32 min. popoldne osebni vlak iz Kočevja, Novoga mesta.
Ob 4. uri 48 min. popoldne osebni vlak s Dunaja, Ljubnega, Selsthal,
Boljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla, Trbiša.
Ob 9. uri 25 min. zvečer osebni vlak iz Kočevja, Novoga mesta.
Ob 9. uri 21 min. zvečer osebni vlak s Dunaja preko Amstetena iz
Ljubnega, Boljaka, Celovca, Pontabla, Trbiša.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

Ob 7. uri 23 min. zjutraj v Kamnik.
Ob 9. uri 55 min. popoldne v Kamnik.
Ob 6. uri 50 min. zvečer v Kamnik.

Prihod v Ljubljano (drž. kol.)

Ob 6. uri 55 min. zjutraj iz Kamnika.
Ob 11. uri 15 min. dopoldne iz Kamnika.
Ob 6. uri 30 min. zvečer iz Kamnika. (5—38)

Izjava.

Uradni sluge c. kr. pravosodnih in finančnih
uradov v Ljubljani izjavljajo, da jim je ples dné
16. t. m., na kateri vabijo uradni sluge in pismo-
noše, popolnoma tuj in da se tega plesa ne bodo
udeležili.

V Ljubljani, dné 14. februvarja 1895.

V imenu vseh

Jože Slanc,

c. kr. sluga pri c. kr. finančni prokuraturi
v Ljubljani.

Trgovski pomočnik

zmožen slovenskega in nemškega jezika v govoru in v pi-
savi, vzprejme se takoj, eventualno tudi nekoliko po-
zneje, v trgovino z mešanim blagom na Notrauj-
skem. — Več pove upravnitvo „Slov. Naroda“. (166—2)

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Kri čistilne krogljice

so se vselej sijajno osvedočile pri zabasanji
človeškega telesa, skaznemu želodeci,
pomanjkanji slasti do jedij itd.

Ker to zdravilo izdeluje lekarna sama, velja
škatljica samo 21 kr., jeden zavoje s 6 škat-
ljicami 1 gld. 5 kr.

Dobiva se pri (1232-16)

Ubaldu pl. Trnkóczy-ju
lekarnarju v Ljubljani.

Pošilja se s obratno pošto.

Lekarna Trnkóczy v Gradci.

Najboljše voščilo svetá!

Fernolendt voščilo za čevlje.

Ces. kralj. dež. priv.

tovarna utem. l. 1835
na Dunaji.

To voščilo brez galice (vitrijola) se lepo črno
svetli ter vzdržuje usnje trpežno.

Povsod v zalogi. (3-7)

Zaradi ponarejanj naj se pazi natanko na moje ime

St. Fernolendt.

Poštni paketi, katerih vsebina (4 kilo voščila) je sor-
tirana, pošiljajo se za poskušnje poštnine preste po
1 gld. 80 kr. na vsako poštno postajo.